

En vigtigt pointe for reformationen var, at mennesket selv fik mulighed for at læse i Bibelen og udlægge den kompetent. Tanken bag denne forandring er det almindelige præstedømme. Hvert enkelt menneske kan nu selv gå på opdagelse i Bibelen og derved møde den bibelske tekst. Og dette møde kan forandre mennesket. Men det bibelske møde har det svært i vores tid. Derfor er det ofte udfordrende for den kirkelige underviser at finde metoder, som styrker mødet mellem det bibelske univers og egne erfaringer.

Af Uta Pohl-Patalong, professor i praktisk teologi ved Christian Albrechts Universitat i Kiel og ansvarlig for det internationale bibliolognetverk

Oversat af Signe Von Oettingen

Det kan en bibliolog!

Begrebet bibliolog dækker over en metode og arbejdsform, hvor man som gruppe gar i dialog med Bibelen. Hensigten med at anvende bibliologen, fremfor en mere eksegetisk bibeludlægning, er, at man gennem deltagelse i bibliologen selv i praksis kommer til at afdække tekstens forskellige tydnin-ger. Bibliolog blev skabt i 1980'erne af den nordamerikanske jøde Peter Pitzele, og i de seneste ar er den kommet til Europa, hvor den hurtig har bredt sig. I Danmark har man ogsa afholdt nogle kurser, og flere er planlagt.

Bibliolog har rødder i den jødiske udlægningskunst Midrasch. Midrasch arbejder med og udfolder det, som står mellem linjerne i den bibelske tekst. De fleste bibelske tekster har meget at fortælle – men de fortæller ikke alt. Her står faktisk ofte åbne og ubesvarede spørgsmål, som endda er kilde til nye spørgsmål, uden at svaret er givet på forhånd. Det, som står mellem linjerne og som kan tydes af os. I rabbinsk sprogbrug kaldes det at læse mellem linjerne for »den hvide ild«, mens tekstens bogstaver udgør »den sorte ild«. En bibliolog udfolder netop den hvide ild, som hele tiden holdes på plads af den sorte ild. Deltagerne bliver sat ind i en bibelske fortælling samtidig med, at der skabes en identifikation med det bibelske univers. Identifikationen skabes ved spørgsmål, som kan besvares i bestemte roller. Det er spørgsmål, som teksten lader stå ubesvaret og som tydes i fælleskab.

»I rabbinsk sprogbrug kaldes det at læse mellem linjerne for »den hvide ild«, mens tekstens bogstaver udgør »den sorte ild«. En bibliolog udfolder netop den hvide ild, som hele tiden holdes på plads af den sorte ild.«

Den bedste måde at lære bibliologen at kende på er ved selv at prøve at deltage i en bibliolog. Men konkret kan metoden beskrives på følgende måde: Der vælges et stykke fra Biblen, og bibliologen forberedes før gruppen mødes. I begyndelsen føres deltagerne ind i den bestemte bibelske scene, og deltageres fantasi sættes i gang. Fortællingen stopper så op et sted, hvor der er meget hvid ild altså åbne spørgsmål og rig mulighed for tydning. Den konkrete Bibel åbnes, og den bestemte tekstpassage læses op fra Biblen. Nu bliver deltagerne bedt om at identificere sig med en af rollerne, som optræder i teksten, og der stilles et spørgsmål til deltagerne som værende i disse roller.

I fortællingen om Zakæus (Luk. 19,1-10) kunne man forestille sig følgende: »Nu er I alle Zakæus. Zakæus, du er overtøler og meget rig. Jesus kommer igennem Jeriko. Og du vil også bare så gerne se ham. Så meget, at du klatrer op i et træ. Og det bliver du nødt til. For du er ikke så høj. Du er en lille mand. Men, Zakæus, hvorfor er det egentlig så vigtigt for dig, at du får Jesus at se? Hvad sætter skub i dig? Hvad får dig egentlig til at klatre op i træet?«

Har man lyst til at svare som Zakæus, så svarer man efter tur og i jeg-form. Alle har lov til at ytre sig, men ingen behøver, og ingen kan sige noget forkert, for der findes utallige bevæggrunde for Zakæus. Bibliologen holder sig inden for tekstens grænser. Spørgsmålet til deltagerne kan derfor aldrig lyde, om Zakæus klatrer op i træet. For det siger teksten jo, den sorte ild, at han gør. Men teksten giver ingen forklaring på hans bevæggrunde, og her er det så legitimt at tyde, for her bluser den hvide ild. Bibliologen føres derefter videre, og en ny identifikationsmulighed åbnes for deltagerne.

I fortællingen om Zakæus er det også muligt at spørge en kvinde, som befinder sig i den nævnte menneskemængde (vers 3): »Nu er I en kvinde i menneskemængden. Kvinde, hvad tænker du, da du ser den rige Zakæus klatre op i træet?« Eller man kan spørge en af dem, som giver ondt fra sig, da Jesus spiser hos Zakæus: »Hvad er du egentlig mest forarget over?« Som afslutning kunne det også være oplagt at spørge en af tjenestepigerne, som er ansat i Zakæus' hus. Hvordan hører hun mon sætningen: »I dag er der kommet frelse til dette hus?«

Bibliologen varer kun et par scener. De forskellige kommentarer og ytringer bliver ikke samlet i et afsluttende resume, men får lov til at stå i deres forskelligartethed. Det er et fint billede på, at den bibelske tekst altid er mere end alle tydninger, som vi kan finde på. Men bibliologen viser også, at der

ikke findes den ene gyldige og rette tydning, men at fælleskabet udlægger teksten, og derigennem skabes en fornemmelse for tekstens aktuelle budskab og relevans for os i dag.

Bibliologen har en klar struktur og varer typisk ikke længere end 15 til 30 minutter. Det gør den anvendelig og brugbar i mange forskellige situationer. Den giver meget god mening i arbejdet med minikonfirmander og konfirmander, men bibliolog kan også bruges som en prædiken i gudstjenesten eller til studiekredse. Deltagerne behøver ikke at være bibelkyndige eller at have nødvendige forkundskaber, blot lysten til at gå i dialog med en bibelsk tekst.

Vil man anvende bibliolog som metode, er det godt at have været på et kursus i den. Bibliolog virker meget enkel og lettilgængelig, men er i praksis ret kompleks. Men metoden kan læres meget hurtigt, så man får stort udbytte af den.

Kontakt & Info

For yderligere information: www.bibliolog.de eller kontakt Signe von Oettingen, sognepræst i Seem og Ribe Domsogn siv@km.dk